

The State of Fact-checking in Flanders

A historical and international perspective

Jan Jagers

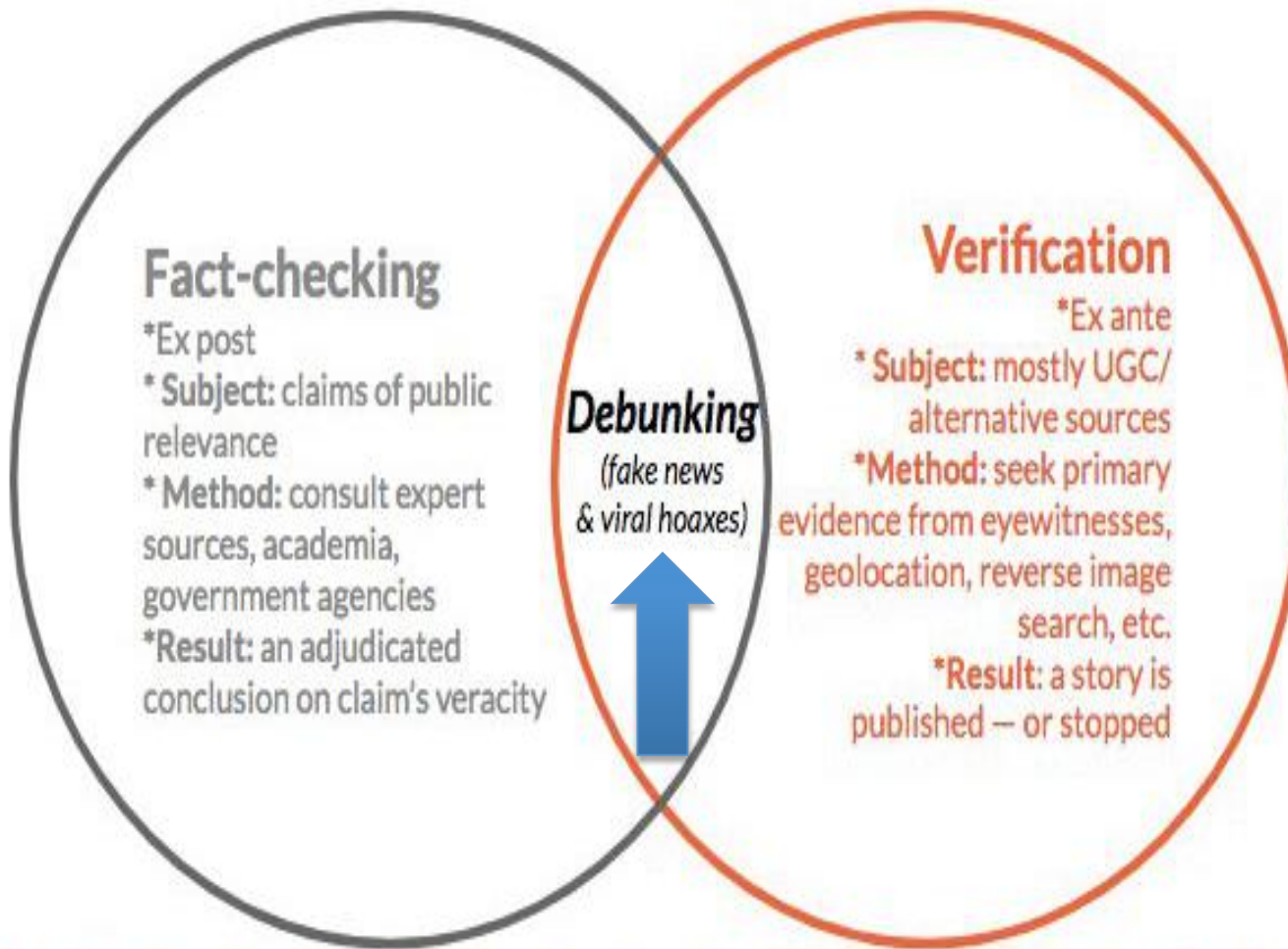
@JanJagers

Brussels, February 17th 2020

Knack

What are we talking about?

(Not this)

“Debunking”

 Peter Burger @JPeterBurger · Feb 17

Foto van Afghaans meisje van 8 met opgezette buik door thalassemie wordt misbruikt door haar voor te stellen als zwangere kindbruid. Turkse factcheckers spraken met haar arts: teyit.org/afganistanda-c...

 Translate Tweet

 Bouchra
@dekoran1

Kindbruidje.. 11 jaar en zwanger..
[@BLIKOPENER333](https://twitter.com/BLIKOPENER333)

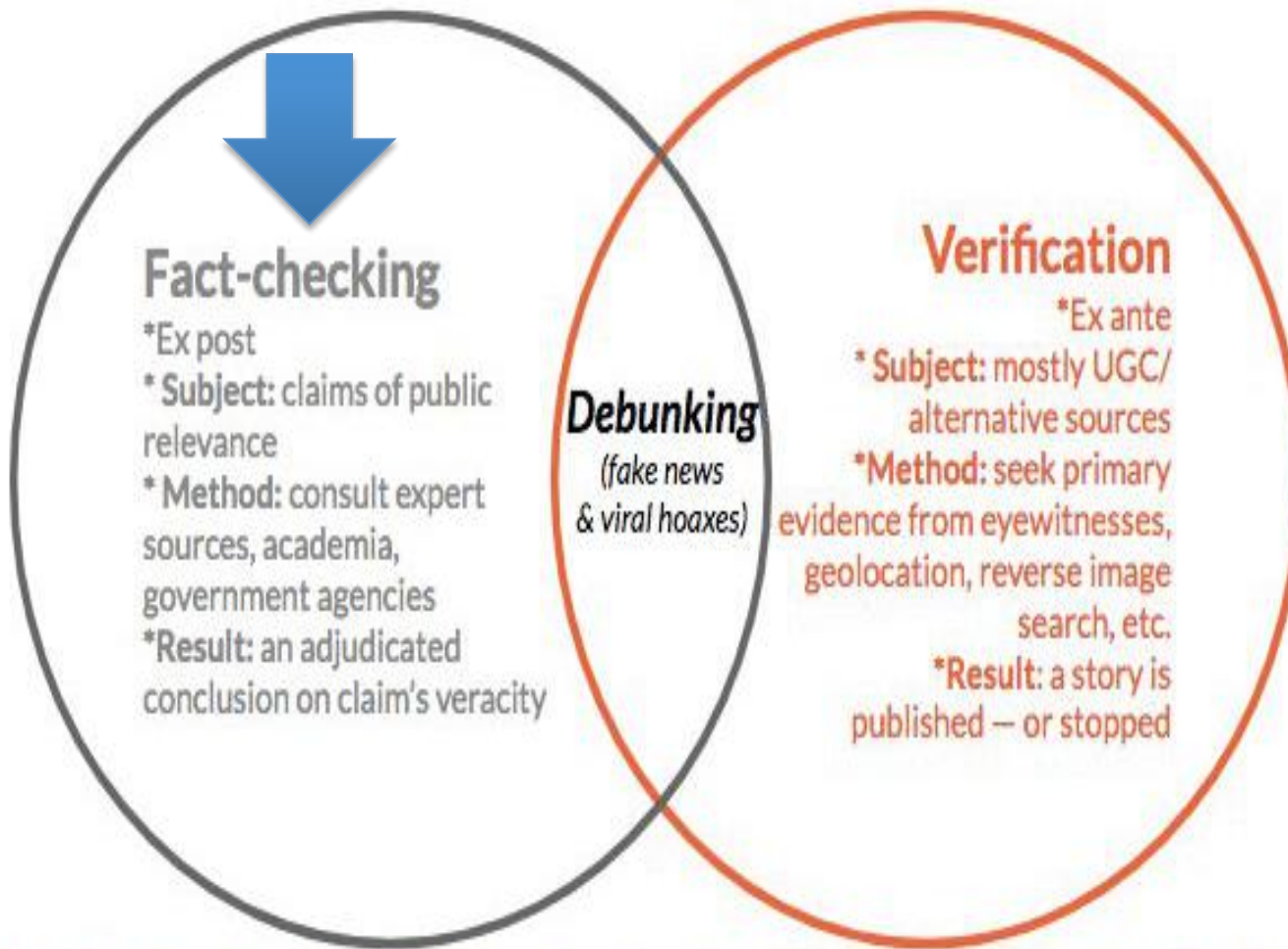
6:48pm · 16 Feb 2019 · Twitter Web Client

35 Replies 82 Retweets 47 Likes

 21 155 142

teyit

What are we talking about?

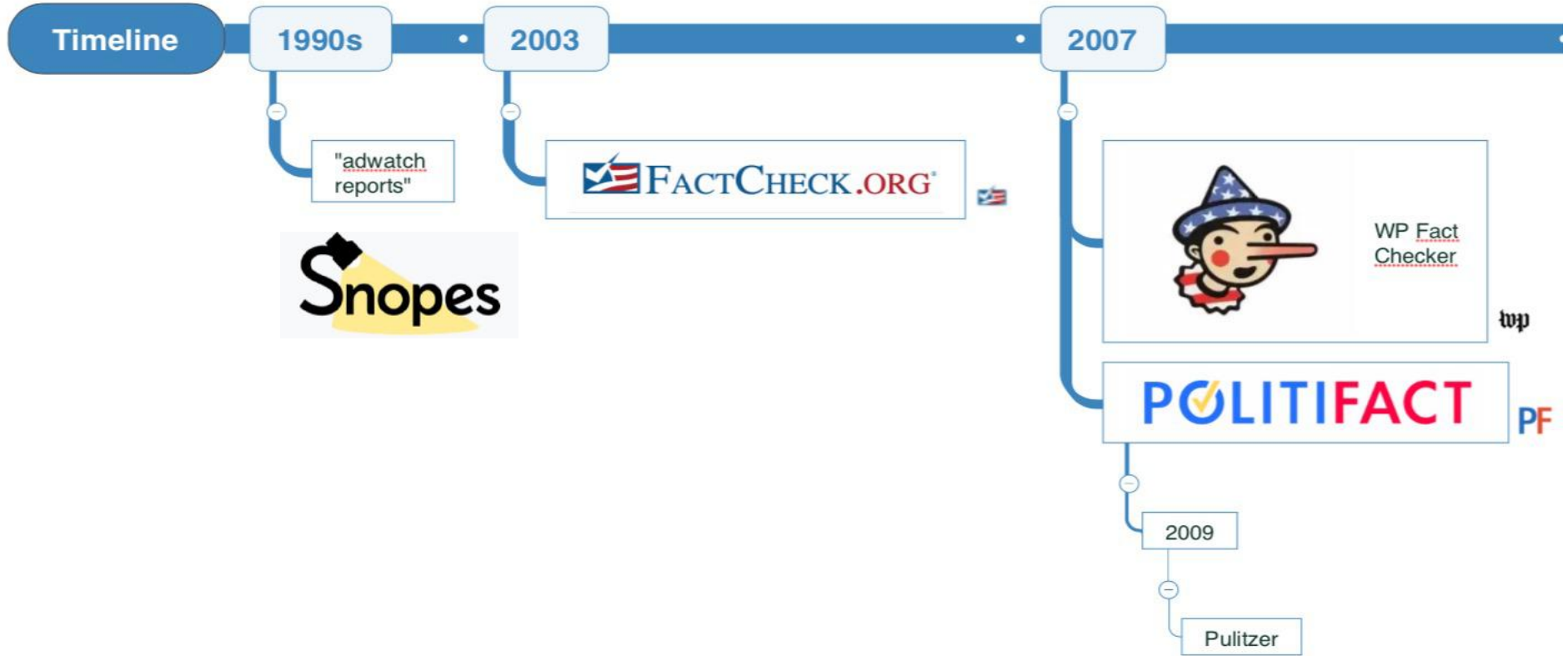

(Not this)

1990's - 2007

PolitiFact wins Pulitzer

NATIONAL

→ 2007 - 2012

→ 2015

CODE OF PRINCIPLES

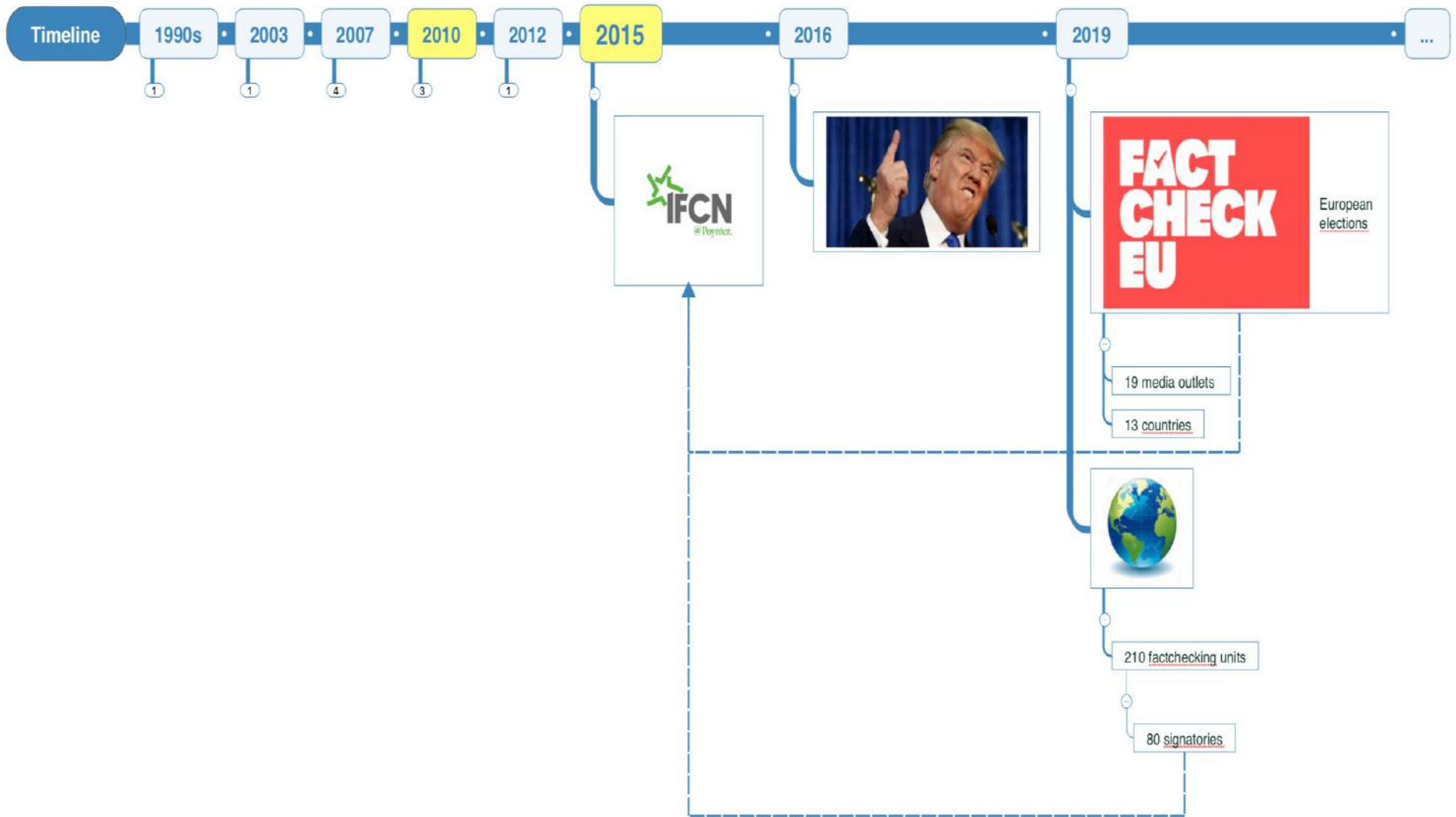
ABOUT SIGNATORIES

APPLY

COMPLAINTS POLICY

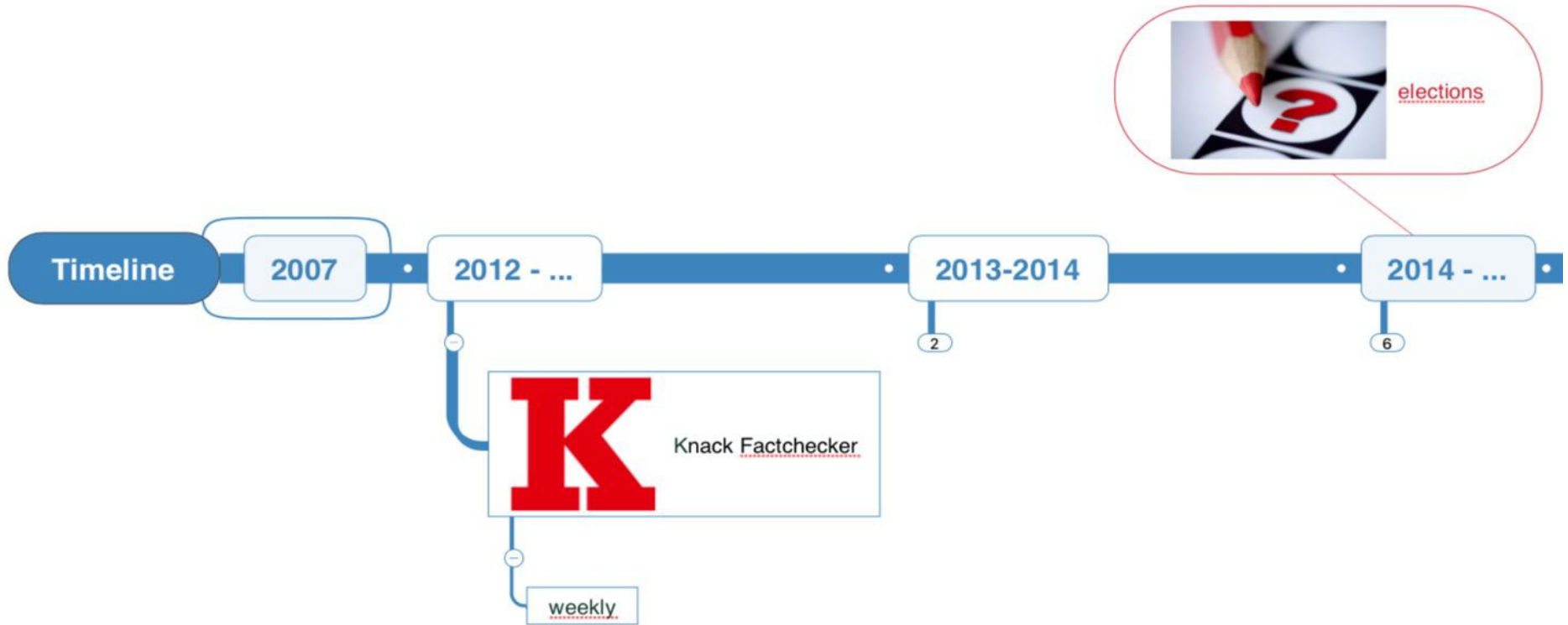

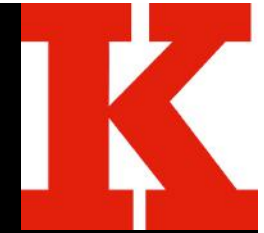
→ 2015 - 2019

2012

‘Het rentevershil met Duitsland is gedaald tot onder 100 punten. Dat wijst erop dat er opnieuw vertrouwen is in ons land.’

Premier [Elio Di Rupo](#) in zakenkrant *De Tijd*

ONWAAR GROTENDEELS ONWAAR GROTENDEELS WAAR WAAR

Afgelopen donderdag verdedigde premier Elio Di Rupo (PS) zijn beleid tijdens de plenaire zitting in de Kamer: ‘De spread (het rentevershil met Duitsland) is gedaald tot onder 100 punten, terwijl die voor de vorming van de regering nog 360 punten bedroeg. Dat wijst erop dat er opnieuw vertrouwen is in ons land.’ Klopt dat?

Cijfers

De cijfers zijn onomstotelijk juist, want wie zijn wij om Alexander De Grootte te contesteren. Op 25 november 2011, zo zegt de obligatiehandelaar bij beurshuis Petercam, stond de spread met Duitsland in het zenit. ‘De rente op tien jaar bedroeg in België toen 5,82 procent tegenover 2,20 procent in Duitsland. Een rentevershil van 3,62 procent dus, een spread van 362 basispunten.’ Op Sinterklaasdag legde Di Rupo I de eed af en vandaag, goed elf maanden later, staat de rente in Duitsland op 1,48 procent tegenover 2,39 procent bij

ons. ‘Diezelfde spread bedraagt dus nog maar 91 basispunten.’
Nu goed, wat is die spread in feite? Landen hebben geld nodig om hun schuld te financieren en schrijven daartoe obligaties uit, schuldbewijzen van de overheid, die beleggers en financiële instellingen allerhande kunnen kopen. In ruil daarvoor krijgen ze jaarlijks een vaste premie: de rente. Hoe hoger die rente, hoe groter de perceptie dat het land in kwestie een probleemland is en ad ultimum misschien zijn schulden – en dus de beleggers – niet kan terugbetalen. Omdat Duitsland de locomotief is van de Europese economie, wordt de Duitse rente gebruikt als referentiepunt om de financiële gezondheid van ons land in te schatten.

Interpretatie

Wat Di Rupo zegt, is naar de letter juist. Het naakte feit *dat* er een regering is, heeft de markten bedaard omdat voordien

het beeld leefde dat België afstevende op een systeemcrisis. Het aantreden van Di Rupo I heeft die perceptie gekeerd. Tenminste voorlopig, nuanceert Paul De Grauwe, professor economie aan de London School of Economics. ‘Dat de premier evenwel suggereert dat het vertrouwen is hersteld dankzij zijn *beleid*, is een brug te ver.’

Dat zegt ook Daan Killemaes, adjunct-hoofdredacteur van het financieel-economische weekblad *Trends*: ‘Het beste bewijs is dat de spread de laatste weken bleef dalen, ondanks de berichten dat de begrotingsopmaak was uitgesteld. Mocht de spread een graadmeter zijn van het regeringsbeleid, dan zou hij in die periode gestegen zijn. Dat hij toch bleef zakken, heeft alles te maken met de Europese Centrale Bank die veel geld pompt in de Europese economie. Beleggers hebben vooral vertrouwen omdat ons land financieel sterke bedrijven en gezinnen heeft. Niet omdat het

regeringsbeleid fantastisch is. Scherp gesteld is ons land sterk *ondanks* dat beleid.’

Als belangrijke oorzaak van de gedaalde spread, wijzen de drie experts eensgezind naar de eurocrisis. Door de intense problemen in Griekenland, Spanje, Italië, Ierland en Portugal hebben beleggers hun obligaties van die landen verkocht en geïnvesteerd in landen waarin ze relatief meer vertrouwen hebben. België is er daar een van.

Conclusie

De cijfers die Di Rupo citeert kloppen, maar de interpretatie dat ze wijzen op hersteld vertrouwen dankzij zijn beleid, is een brug te ver. *Knack* beoordeelt de bewering dat het rentevershil met Duitsland is gedaald, en dat dat wijst op een hersteld vertrouwen in ons land, daarom als grotendeels waar.

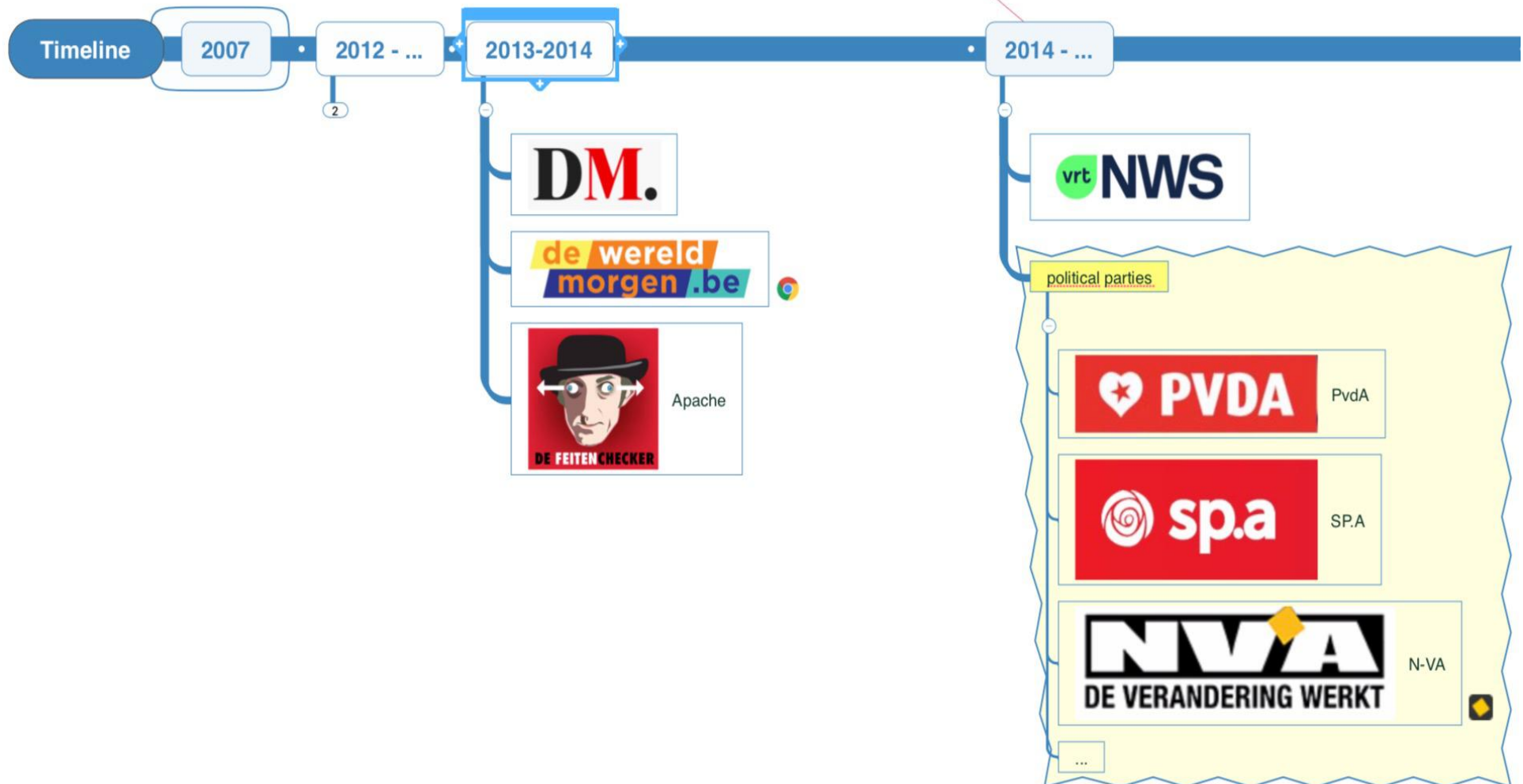
Learning by
doing / copying

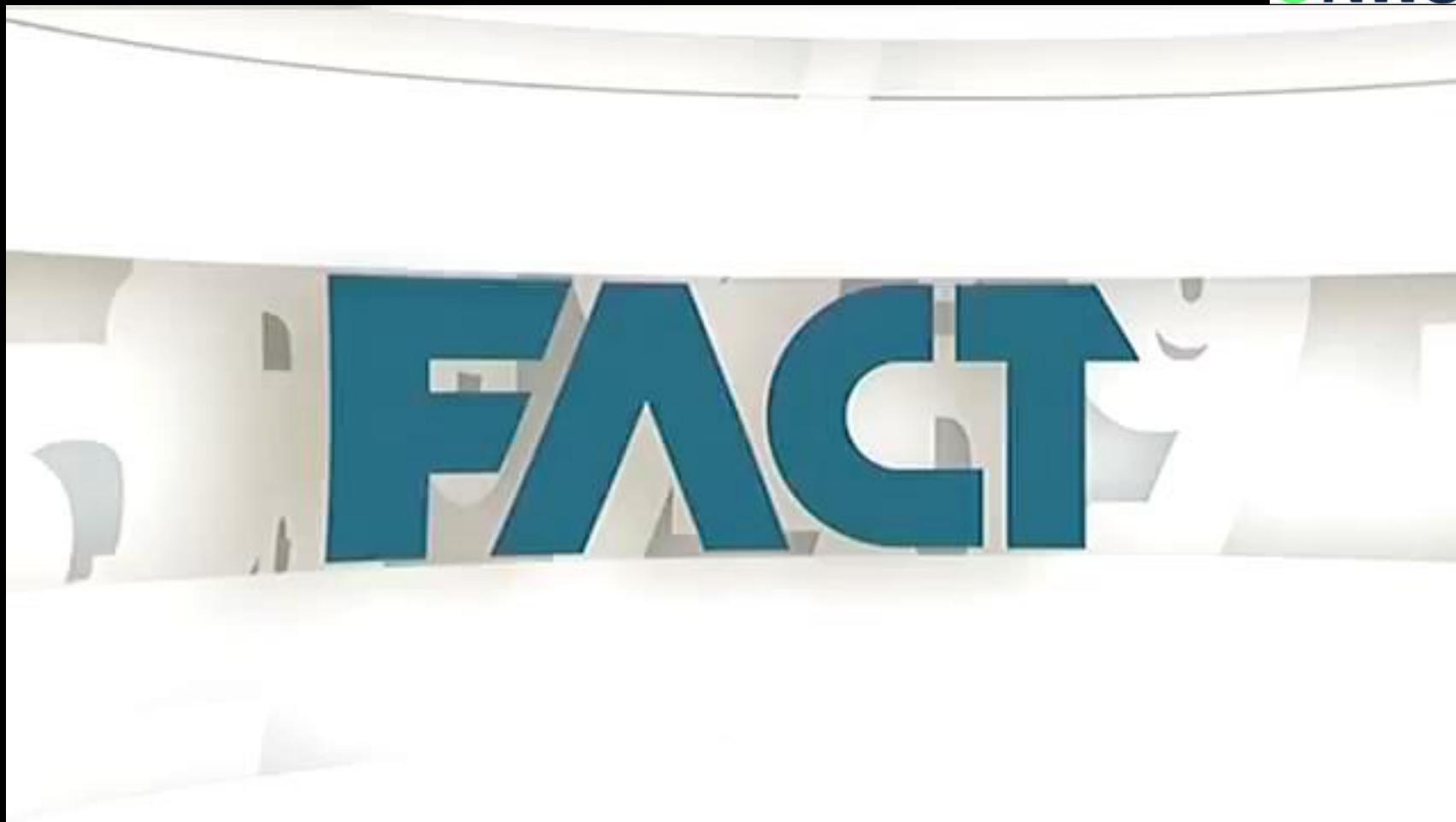
no standard procedures
on paper

→ 2013 - 2015

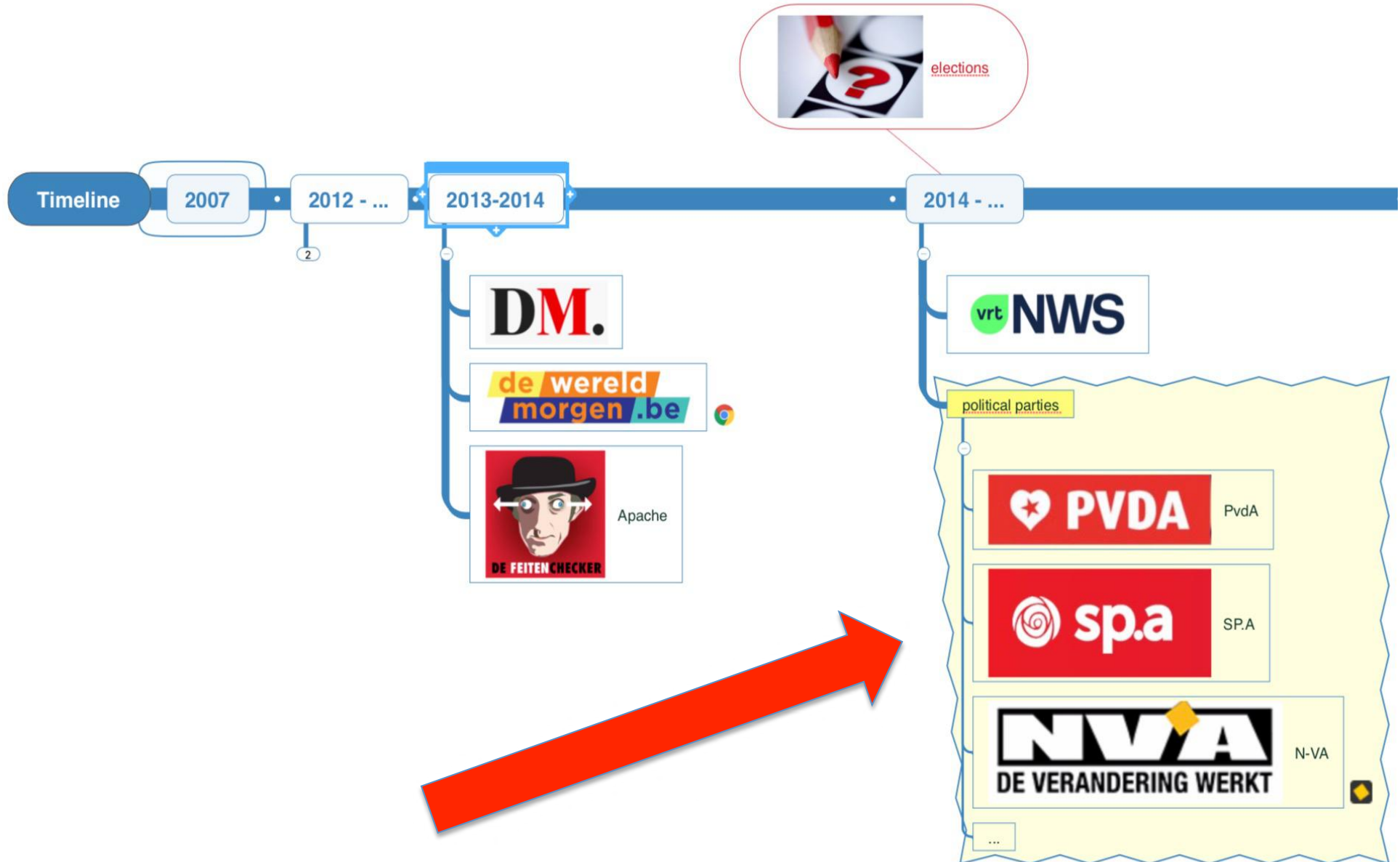

elections

2013 – 2015

**Fact
CHECK**

FOUT

“Wie zegt dat we zonder kernenergie kunnen, liegt.”

Minister van Energie Marie-Christine Marghem (MR)

FactCheck: Kan België zonder kernenergie?

“Wie zegt dat we zonder kernenergie kunnen, liegt”, zegt Minister Van Energie Marie-Christine Marghem (MR) in een interview met Het Laatste Nieuws. Maar dat klopt niet. PVDA-energiespecialist Tom De Meester zet de feiten op een rij.

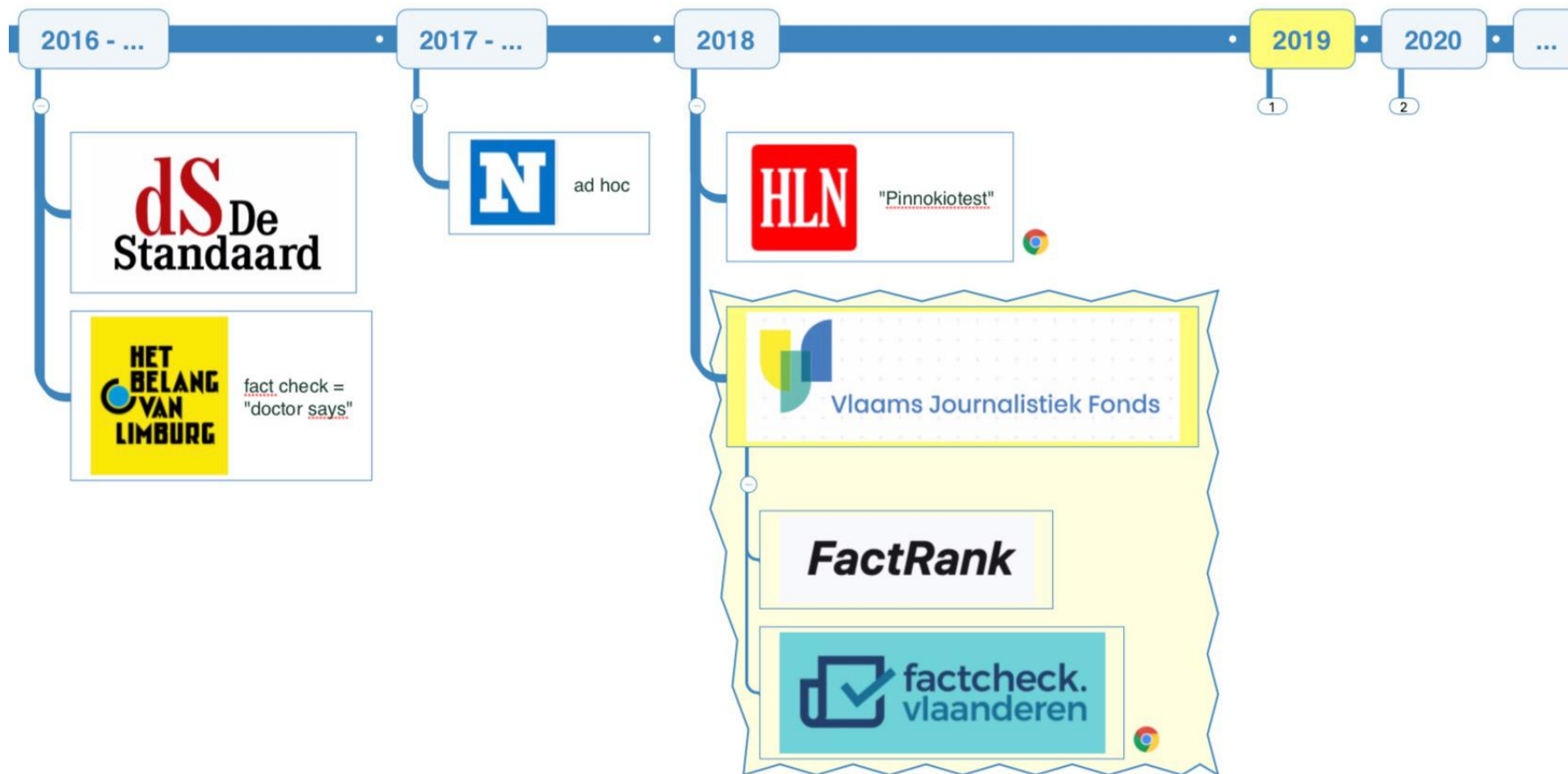
8 november 2014

auteur:

Tom De Meester

→ 2016 - 2018

FACTCHECK

NIET WAAR

BEETJE WAAR

HELEMAAL WAAR

‘Voedsel­fabri­kan­ten voe­gen suiker toe aan vetarme pro­ducten’

13 SEPTEMBER 2016 OM 03:00 UUR | Tomas Van Dijk

‘Eet vet en dan in de meest natuurlijke vorm. Volle yoghurt bijvoorbeeld. Zelfs volle room. Het is beter dan de light-versie. Daar halen ze er het vet uit en voegen ze er suiker aan toe voor de smaak. Wat nu ongezonder blijkt te zijn.’

Dat zei **Pascale Naessens** in een interview over haar nieuwe boek ‘Puur Pascale’ in *Het Nieuwsblad* van vorige zaterdag. Klopt dat wel? Halen voedsel­fabri­kan­ten vet uit hun pro­ducten om daar suiker voor in de plaats te steken?

7°C

WEER

Lezersservice

Digikrant

Abonneer nu

Shop

Vind ik leuk

Volgen

NIEUWS

SPORT

SHOWBIZZ

nina

IN DE BUURT

VIDEO

FUN

INLOGGEN

BIZAR

GELD

WETENSCHAP & PLANEET

iHLN

AUTO

REIZEN

woon.

PINOKKIOTEST

21

Pinokkiotest. Hebben wij effectief “ongeveer het goedkoopste openbaar vervoer van Europa”?

15/05 “We hebben ongeveer het goedkoopste openbaar vervoer van Europa, en zeker in vergelijking met andere deelstaten van dit land.” Dat zei...

51

Pinokkiotest. Hebben de rechtse partijen mensen langer doen werken voor minder pensioen?

59

PINOKKIOTEST. Wordt de inkomenskloof tussen topverdieners en ‘arme werkenden’ steeds groter?

Advertentie

Techbedrijven en studentenjournalistiek bouwen samen aan algoritmes die factcheckers helpen

Ook Vlaamse technologie vecht tegen nepnieuws

FRED EVERS

Grote computerreuzen zoals Microsoft en Google helpen Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. De Vlaamse studentenjournalisten hebben een algoritme ontwikkeld dat nepnieuws kan herkennen op basis van de manier waarop de Vlaamse media berichten verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Ons algoritme kan journalisten of factcheckers helpen om in te schakelen waar er een verhoogd risico op desinformatie is

DUY DE NIEUW
TELEGRAM

Technologische innovatie op het gebied van nepnieuws. Dit algoritme kan journalisten of factcheckers helpen om in te schakelen waar er een verhoogd risico op desinformatie is. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Maar de techniek is eenzijdig. De algoritmes van de Amerikaanse universiteit MIT helpen de Vlaamse studentenjournalisten om nepnieuws te ontdekken. Maar het algoritme helpt niet om nepnieuws te verspreiden. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

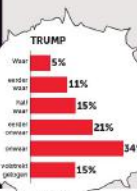
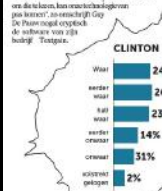

Hoe werkt zo'n algoritme?

Stel je voor dat je een algoritme hebt dat nepnieuws kan herkennen. Dit algoritme kan journalisten of factcheckers helpen om in te schakelen waar er een verhoogd risico op desinformatie is. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

Waarom aan informatie

In een tijd van gepersonaliseerde nieuws en informatie is het belangrijk om te weten hoe informatie wordt verspreid. Dit algoritme kan journalisten of factcheckers helpen om in te schakelen waar er een verhoogd risico op desinformatie is. Volgens de Vlaamse studentenjournalisten kan het algoritme helpen om nepnieuws te verspreiden.

De Morgen, 13 december 2018

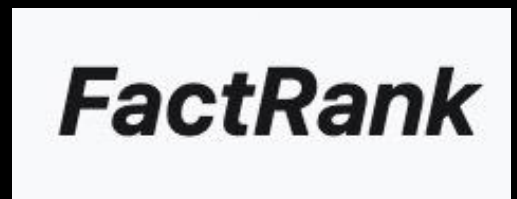
→ Dec 2018

<https://www.vlaamsjournalistiekfonds.be/>

<https://factcheck.vlaanderen/>

<https://alpha.factrank.org>

Het staat op het net, maar klopt het wel? Vind hier de check.

recente factchecks

populaire factchecks

factcheck.vlaanderen

Vlaanderen heeft niet het hoogste zelfdodingscijfer van West-Europa

1 0 0

lees meer

factcheck.vlaanderen

Er zijn geen 6 op de 10 Belgen die zeker hun job verlaten bij afschaffing bedrijfswagen.

1 0 1

lees meer

factcheck.vlaanderen

Juli 2019 wel degelijk de warmste maand ooit gemeten.

4 0 1

lees meer

factcheck.vlaanderen

1 OP 4 SOCIALE WONINGEN NAAR VREEMDELINGEN

Sociale woningen gaan naar vreemdelingen, terwijl "onze mensen" op de wachtlijst staan. Klopt dat?

2 1 0

lees meer

factcheck.vlaanderen

Strengere wapenwetten leiden wel degelijk tot minder massaschietpartijen

3 2 0

lees meer

factcheck.vlaanderen

Een economieprofessor, zelfs als hij in Oxford doceert, is meestal geen onderlegd klimaatspecialist...

0 0 1

lees meer

factcheck.vlaanderen

590.000 bijkomende jobs sinds 2014?

0 0 0

lees meer

factcheck.vlaanderen

Cordon sanitaire afvoeren? Hoe wetenschappelijk zijn de snelle online peilingen?

0 1 0

lees meer

Vlaanderen heeft niet het hoogste zelfdodingscijfer van West-Europa

Ferre Wouters

8 OKTOBER 2019

MAATSCHAPPLIJ

De Standaard publiceerde op 8 september een artikel over het tekort aan vrijwilligers bij de Zelfmoordlijn. Daarin wordt beweerd dat Vlaanderen “het hoogste zelfmoordcijfer van West-Europa” heeft.

 Belga

Automated claim detection (AI): alpha.FactRank.org

Check-Worthy Factual Statements from **Flemish Parliament** made by **🇧🇪/🇳🇱** speaker, during **all time**

Q Search

#	Statement
1	<p>— 🇧🇪 Katja Verheyen (N-VA) Feb 12th 2020 15:00 🗨️ 🏛️</p> <p>Uit onderzoek blijkt - als ik me niet vergis - dat 8,3 procent van de mannen tussen 25 en 34 jaar onlangs nog cocaïne gebruikt heeft. Het algehele gebruik van cocaïne is de laatste tien jaar meer dan verdubbeld. Dat gaat van 0,8 procent naar 1,7 procent.</p> <p>🔥 Check-Worthy 0 🔍 0 🗑️</p>
2	<p>— 🇧🇪 Maaïke De Rudder (CD&V) Feb 12th 2020 15:00 🗨️ 🏛️ 🔗</p> <p>Daarin werd ook een leerlingenbevraging georganiseerd. Daaruit blijkt dat bij jongeren van 12 tot 18 jaar een verontrustend gebruik van cocaïne is vast te stellen. Bij de 7500 bevroegde jongeren bleken er 45 het afgelopen jaar cocaïne te hebben gebruikt.</p> <p>🔥 Check-Worthy 0 🔍 0 🗑️</p>
3	<p>— 🇧🇪 Katja Verheyen (N-VA) Feb 12th 2020 15:00 🗨️ 🏛️</p> <p>Het is volgens mij echt wel een zeer problematische situatie. Dat grammetje cocaïne, dat op den duur niet meer voldoende is, waardoor men meer en meer grammen verslavende cocaïne per dag nodig heeft. Uit onderzoek blijkt - als ik me niet vergis - dat 8,3 procent van de mannen tussen 25 en 34 jaar onlangs nog cocaïne gebruikt heeft.</p> <p>🔥 Check-Worthy 0 🔍 0 🗑️</p>

Factcheck: 'Ons aantal verpleegkundigen per ziekenhuisbed zit op het niveau van Bulgarije en Griekenland'

CONCLUSIE

Knack beoordeelt de stelling als grotendeels waar. De teneur van de claim klopt, maar minister De Block heeft de puntjes niet op de i.

<https://www.knack.be/nieuws/factchecker/factcheck-ons-aantal-verpleegkundigen-per-ziekenhuisbed-zit-op-het-niveau-van-bulgarije-en-griekenland/article-1425694.html>

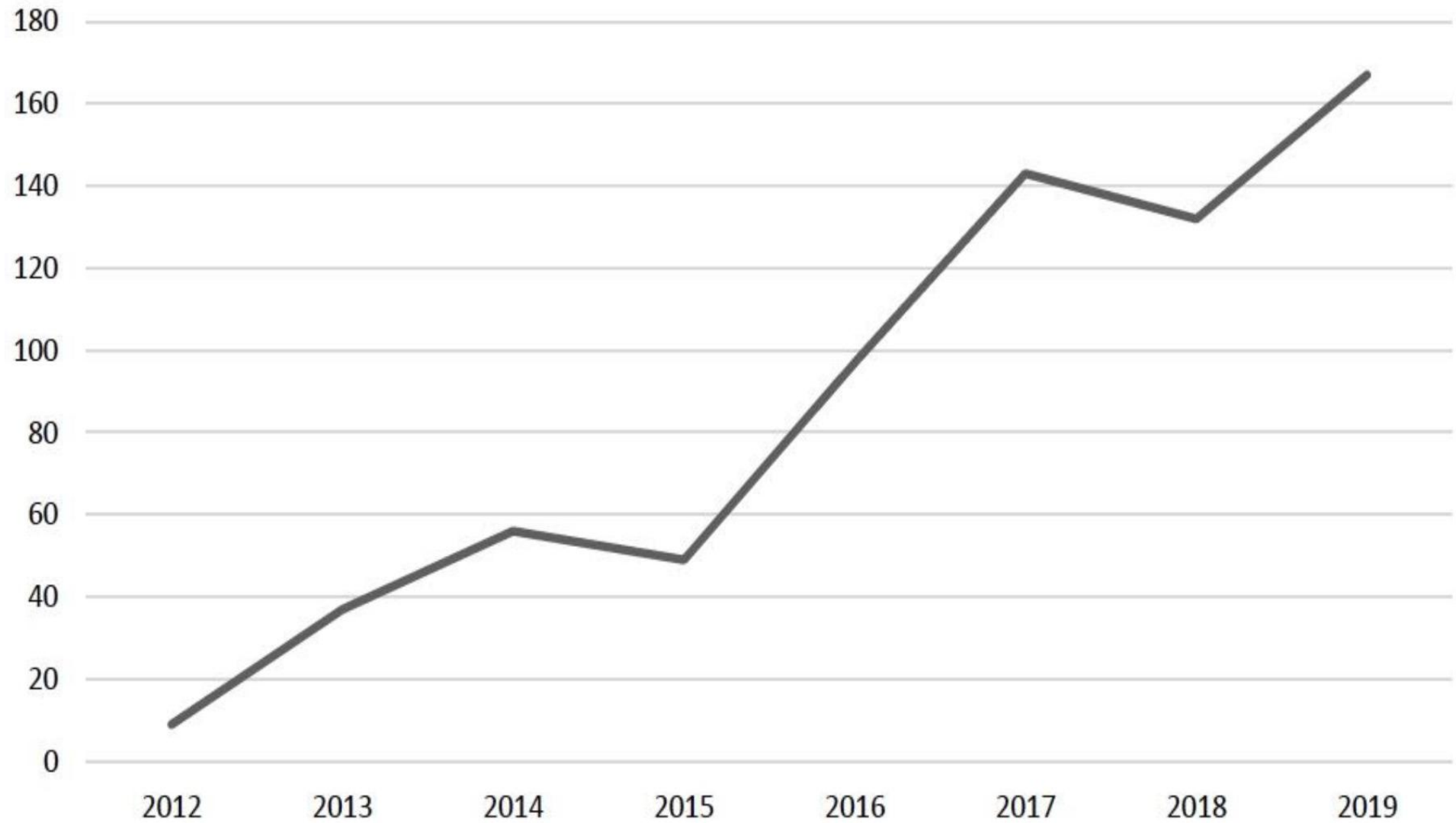
Knack

Research (De Vocht, 2019)

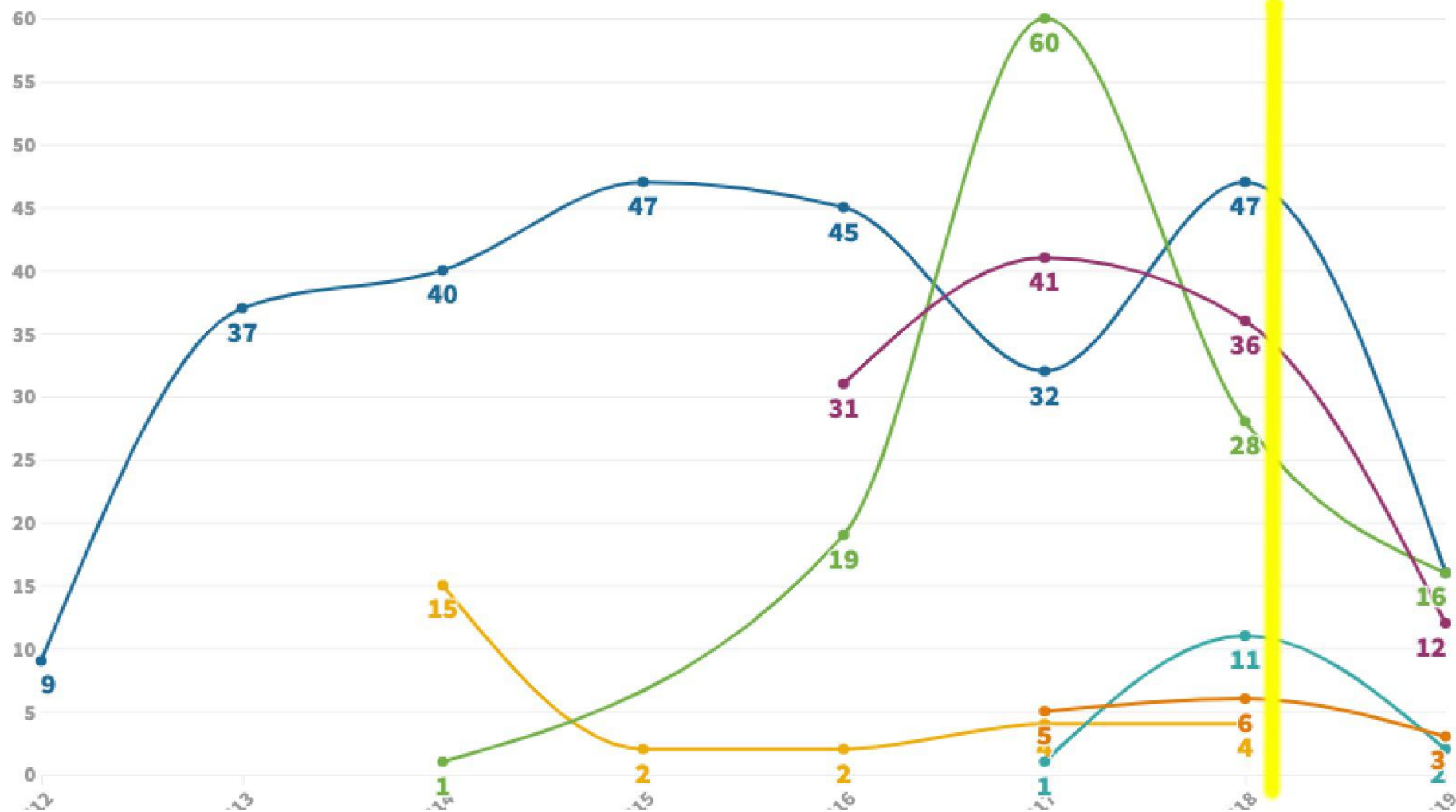
- Fact-checks in Flemish written press
- January 2012 – April 2019 (7 y)
- N = 572

On the rise

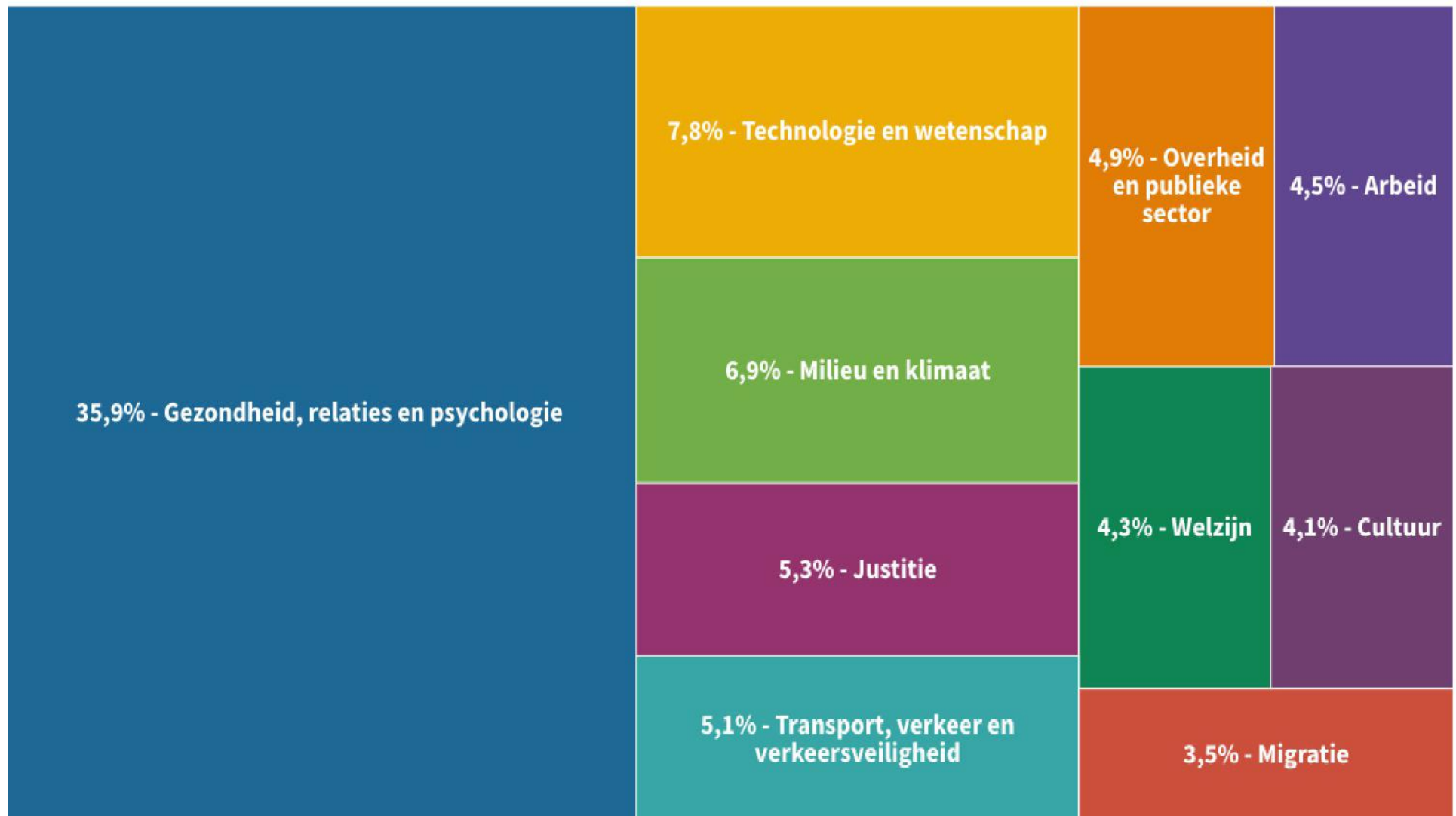

N per year per medium

Knack De Morgen De Standaard Het Belang van Limburg Het Laatste Nieuws
Het Nieuwsblad

10 most frequent topics

→ Sept 2019

Still:

Why doesn't Belgium show up on the fact-checking world map?

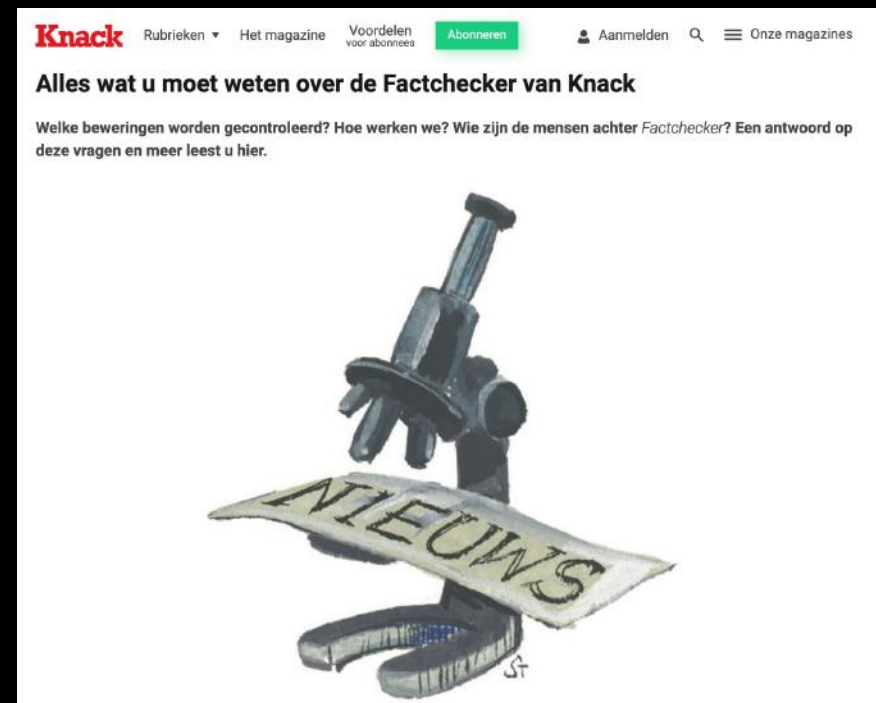
By Janaka Dharmasana/Shutterstock

poynter.org, Sept 18th, 2019

→ Oct 2019

written standard procedures

→ 2020

vrt NWS

CHECK

Check: Komen er jaarlijks 50.000 migranten naar België via gezinshereniging, zoals Francken en Van Camp suggereren?

Amra Dorjbayar,
Marjan
Temmerman
vr 07 feb 10:56
do 06 feb 18:43

Het is eerder onwaar dat er 50.000 vreemdelingen ons land jaarlijks instromen via gezinshereniging.

So?

- On the rise
- Ad hoc
- Need for
 - Professionalization: transparency ↑
 - Measurable Impact
 - Strategy

Factcheck: 'Windmolens stoten zwaar broeikasgas SF6 uit'

Uit Knack van 01/01/2020 30/12/19 om 21:00 Bijgewerkt op 12/02/20 om 15:52 Bron : Knack

Jan Jagers

Factchecker, doctor in de politieke en sociale wetenschappen en zelfstandig journalist.

(...)

CONCLUSIE

Omdat windmolens geen SF6 'uitstoten' zoals gas- of kolencentrales CO2 uitstoten als inherent onderdeel van hun elektriciteitsproductieproces, beoordeelt Knack de stelling als **onwaar**.

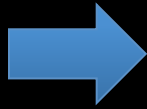
SF6 'lekt' occasioneel uit hoogspanningsschakelaars. Ook bij windmolens.

Journalists
Politicians
Informed citizens

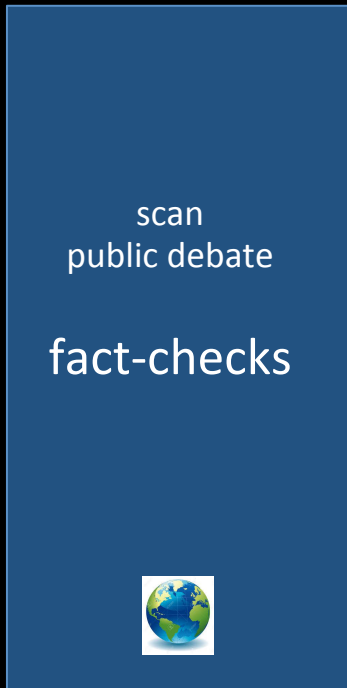
The rest of the conversation

Clara Jiménez Cruz
@cjimenezcruz

M **MALDITA.ES**
PERIODISMO PARA QUE NO TE LA CUELEN

Fact-checking Flanders - 2020?

HEAVEN

 @JanJagers

 jan.jagers@gmail.com